

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Raamovereenkomst ten behoefte van samenwerking en dienstverlening

tussen

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid en
Milieu**

en

Centraal Bureau voor de Statistiek

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De ondergetekenden:

De Staat der Nederlanden, te dezen vertegenwoordigd door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, voor deze 5.1.2e, 5.1.2e van het **Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)**, gevestigd aan de Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 te (3721 MA) Bilthoven, hierna te noemen: **RIVM**

en

het Centraal Bureau voor de Statistiek, gevestigd te Den Haag en Heerlen, vertegenwoordigd door de 5.1.2e 5.1.2e, hierna te noemen: **CBS**

tezamen aangeduid als: Partijen en een ieder als Partij

Overwegende dat

1. de Partijen in onderhavige Raamovereenkomst algemene afspraken wensen vast te leggen over hun samenwerking;
2. op grond van artikel 3 van de CBS-wet het CBS statistisch onderzoek verricht ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap en de daaruit voortvloeiende statistieken openbaar maakt. Daarnaast bevordert het CBS een statistische informatievoorziening van overheidswege die voorziet in de behoeften van praktijk, beleid en wetenschap en bevordert het de nauwkeurigheid en volledigheid van de van overheidswege openbaar te maken statistieken.
3. het CBS op grond van artikel 33 van de CBS-wet bevoegd is om ten behoeve van statistische doeleinden gebruik te maken van registraties die in verband met de uitvoering van een wettelijke taak worden bijgehouden door instellingen en diensten van onder andere het Rijk en van zelfstandige bestuursorganen;
4. het CBS de werkzaamheden zal uitvoeren conform zijn publiekrechtelijke taak en met inachtneming van al wat als gevolg van de CBS-wet uit de vervulling van deze taak voortvloeit of daarmee verband houdt;
5. op grond van artikel 3 Wet op het RIVM het RIVM onder andere tot taak heeft het verrichten van monitoring, surveillance en onderzoek ten behoeve van ondersteuning van de beleidsontwikkeling, de beleidsuitvoering, de bewaking van de veiligheid en de uitoefening van toezicht op het gebied van de volksgezondheid en het milieu. Op grond van artikel 5 Wet op het RIVM voert het RIVM deze taken onafhankelijk uit, en rapporteert en adviseert daarover aan de Minister van VWS. Het RIVM voert daarnaast andere taken uit. Onder deze taken vallen ook andere werkzaamheden die door het ministerie van VWS aan het RIVM opgedragen worden;
6. het RIVM op grond van de Wet publieke gezondheid taken heeft te verrichten op het terrein van de bestrijding van infectieziekten;
7. het RIVM in het kader van haar wettelijke taken statistieken produceert;
8. de Partijen samenwerken door uitwisseling van kennis, het gezamenlijk uitvoeren van onderzoek en het faciliteren van of opdracht geven tot onderzoek;
9. de Partijen door middel van deze samenwerking streven naar innovatie en verbetering van de informatieverzameling en –voorziening op de wederzijdse werkterreinen;

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

10. toekomstig onderzoek door Partijen op de genoemde terreinen geïntensiveerd kan worden door de samenwerking.
11. dat het CBS gegevens kan verstrekken op grond van de artikelen 41 lid 2 sub b en 42a van de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het verstrekken van gegevens in de Remote Access omgeving is een uitwerking van artikel 41
12. de samenwerking tussen Partijen een doelmatige inzet van publieke middelen bewerkstelligt;

Komen als volgt overeen:

Artikel 1 Definities

In de Raamovereenkomst wordt een aantal begrippen met een beginhoofdletter gebruikt.

1. CBS-wet: Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek, *Stb.* 2003, 516.
2. Contactpersoon: beide Partijen wijzen één persoon aan als centraal aanspreekpunt voor de andere Partij die toeziet op de uitvoering van de Raamovereenkomst.
3. Contactpersonenoverleg: periodiek overleg van de Contactpersonen van beide Partijen.
4. Projectleider: eerste aanspreekpunt voor de andere Partij met betrekking tot de uitvoering van een Project.
5. Projectleidersoverleg: periodiek overleg tussen Projectleiders van beide Partijen.
6. Microdatabestand: bestand met gegevens op persoons-, huishoudens-, of bedrijfsniveau. De gegevens zijn versleuteld ter bescherming van de privacy van de opgenomen personen en/of bedrijven.
7. Product: vooraf gedefinieerd eindproduct of tussenproduct.
8. Project: een zelfstandige of gezamenlijke activiteit die voortvloeit uit het doel van deze Raamovereenkomst.
9. Projectovereenkomst: nadere overeenkomst tussen het CBS en het RIVM waarop de voorwaarden van deze Raamovereenkomst van toepassing zijn. Zie **Bijlage 1** voor de opzet van de Projectovereenkomst.
10. Raamovereenkomst: onderhavige Raamovereenkomst tussen het RIVM en het CBS, inclusief Bijlagen 1 en 2.
11. Remote Access: de beveiligde dataverbinding waarmee de onderzoeker vanuit het RIVM bestanden kan raadplegen op het CBS netwerk.

Artikel 2 Doel van de Raamovereenkomst

1. Partijen leggen in de Raamovereenkomst de algemene afspraken vast die van toepassing zijn op de samenwerking bij de uitwisseling en de publicatie van gegevens over onder andere gezondheid, zorg, welzijn, milieu en leefomgeving met inachtneming van de wettelijke kaders.
2. Partijen sluiten afzonderlijke projectovereenkomsten af voor de uitvoering van Projecten. De bepalingen in de Raamovereenkomst zijn van toepassing op de projectovereenkomsten, tenzij in de projectovereenkomsten in onderling overleg hier expliciet van wordt afgeweken. Voor de dienstverleningscomponent via Remote access gelden altijd de CBS-bepalingen die het gebruik van Remote Access met zich meebrengt. Voor het werken binnen de Remote Access omgeving worden separate overeenkomsten opgesteld, die onderdeel vormen van een bredere projectovereenkomst.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

3. Partijen hebben in het kader van deze Raamovereenkomst tot doel het beschikbaar stellen van kennis en informatie ten behoeve van het faciliteren en uitvoeren van statistisch/wetenschappelijk onderzoek via de volgende activiteiten:
 - a. CBS faciliteert middels Remote Access zelfstandig onderzoek van het RIVM, inclusief het eventueel verstrekken van Microdatabestanden aan RIVM voor analyses met behulp van Remote Access onder de voorwaarden die voor het gebruik van Remote Access gelden¹;
 - b. RIVM en CBS werken samen bij een (statistisch/wetenschappelijk) onderzoek waarbij conform de CBS-wet een publicatieplicht geldt en RIVM en CBS onderling afstemmen over de vorm(en) waarin een publicatie wordt uitgebracht;
 - c. CBS verleent diensten aan het RIVM op grond van een onderzoeksopdracht;

Artikel 3 Overlegstructuur RIVM - CBS

1. Voor de uitvoering van deze Raamovereenkomst wijzen partijen wederzijds een Contactpersoon en Plaatsvervanger aan. Bij vervanging van een Contactpersoon of diens Plaatsvervanger wordt de andere Partij hiervan onverwijld schriftelijk of via e-mail op de hoogte gesteld.
2. De Contactpersonen van het RIVM en het CBS overleggen regelmatig over de huidige en toekomstige samenwerking. Hiervoor in de plaats kan treden het periodiek directeuren overleg.
3. Voor de uitvoering van deze Raamovereenkomst wijzen partijen wederzijds een Contactpersoon aan.
4. Voor iedere Projectovereenkomst wordt separaat een Projectleider aangewezen.

Artikel 4 Contactpersonen

1. Partijen wijzen voor de uitvoering van en overleg over de uitvoering van de Raamovereenkomst een Contactpersoon aan. De Contactpersoon dient als eerste aanspreekpunt en draagt onder meer zorg voor het bewaken van de afspraken in de Raamovereenkomst die niet onder de Projectovereenkomsten vallen en overige zaken die de gehele organisatie betreffen.
2. Als Contactpersoon treedt namens het RIVM de afdeling Finance, Compliance en Control (FCC) op. Namens het CBS treedt als contactpersoon op 5.1.2e
3. De aangewezen Contactpersonen hebben minimaal eenmaal per jaar overleg. In de plaats van dit overleg kan het periodieke directeuren overleg tussen RIVM en CBS plaatsvinden. Onderwerp van dit overleg is in ieder geval evaluatie en versterking van de samenwerking.
4. Partijen wijzen voor elk Project een Projectleider en een Plaatsvervanger aan. De Projectleiders zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de Projectovereenkomst onder deze Raamovereenkomst (zie Bijlage 1). Zij plegen daarbij overleg met de Contactpersonen.

Artikel 5 Algemene uitgangspunten bij zelfstandig onderzoek door RIVM binnen de CBS-infrastructuur

1. Voor het werken op Remote Acces door RIVM wordt per onderzoek een separate projectovereenkomst opgesteld die van toepassing is op de te leveren diensten door het CBS.
2. Voor het werken op Remote Acces gelden de standaard bepalingen en voorwaarden die van toepassing zijn op het werken door derden op deze omgeving.

¹ [Microdata: Zelf onderzoek doen \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl/microdata)

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

3. Indien aan de voorwaarden is voldaan die gelden voor toegang tot Remote Access stelt het CBS aan RIVM de omgeving beschikbaar voor zelfstandig onderzoek.
4. RIVM behoudt te allen tijde volledige zeggenschap over de door haar verstrekte Microdatabestanden voor gebruik in Remote Access. Gebruik van deze Microdatabestanden is voorbehouden aan Projecten van RIVM. Voor het ter beschikking stellen van Microdatabestanden aan derde partijen is de schriftelijke toestemming van het RIVM vereist.
5. Op verzoek van het RIVM stelt het CBS overige Microdatabestanden via Remote Access beschikbaar voor zelfstandig onderzoek mits aan de voorwaarden voor de toepassing van deze bestanden voor de uitvoering van het onderzoek is voldaan en het CBS de Microbestanden mag vrijgeven voor gebruik op Remote Access.

Artikel 6 Verstrekken van Microdatabestanden door RIVM aan CBS

1. Ten aanzien van de Microdatabestanden die door RIVM verstrekt worden aan het CBS, wordt vooraf overeengekomen aan welke kwaliteitseisen die bestanden dienen te voldoen. Dergelijke Microdatabestanden worden in overleg met eventuele andere betrokken organisaties verstrekt tezamen met de volgende gegevens:
 - a. Een zo concreet mogelijke aanduiding van de Microdatabestanden en de beschrijving van de structuur en inhoud van de in de Microdatabestanden opgenomen records.
 - b. Gegevens over het aanleverende administratieve systeem, de verwerking, de validatie, de toegepaste correcties.
 - c. Gebruikte definities en eventuele beperkingen in de statistische bruikbaarheid.
2. De verstrekte gegevens worden, voor zover dit op grond van geldende wet- en regelgeving is toegestaan, voor onbeperkte duur aan CBS beschikbaar gesteld. In Projectovereenkomsten worden de bewaartermijnen van verstrekte Microdatabestanden vastgelegd.
3. Microdatabestanden die door het RIVM via Remote Access wordt aangeleverd voor een project, is alleen binnen het desbetreffende project beschikbaar. Slechts na schriftelijke toestemming van het RIVM en/of de bronhouder mogen de Microdatabestanden voor een ander project gebruikt worden.
4. RIVM kan buiten Remote Access om Microdatabestanden overdragen aan CBS in de zogenaamde onderzoekomgeving voor de uitvoering van de wettelijke taken van CBS. In dat geval gaat de verantwoordelijkheid voor de Microdatabestanden op het moment van ontvangst over op CBS, tenzij afwijkende afspraken in de Projectovereenkomst worden gemaakt.

Artikel 7 Mogelijkheden voor RIVM om te werken met Microdatabestanden van CBS

1. CBS verleent RIVM, onder de daarvoor geldende voorwaarden en de daarvoor geldende tarieven, toegang tot Microdatabestanden via een Remote Access verbinding.
2. Microdatabestanden worden toegankelijk gemaakt via meegeleverde standaarddocumentatie.
3. Het verlenen van toegang tot Microdatabestanden door CBS aan RIVM geschiedt volgens artikel 41 van de CBS-wet.
4. CBS streeft ernaar dat RIVM-medewerkers en onderzoekers van onderzoeksbureaus die Microdatabestanden raadplegen zo goed mogelijk geïnformeerd zijn om tot een betrouwbaar resultaat te komen. Hiertoe organiseert CBS voorafgaand aan elk Remote Access of On site onderzoek een intake-gesprek.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

5. Op het moment van inwerkingtreding van deze raamovereenkomst, is er tussen CBS en RIVM een aantal lopende projectovereenkomsten waarin afspraken zijn gemaakt over de fysieke levering van microdata aan RIVM. Het CBS zal deze afspraken nakomen. Bij nieuwe overeenkomsten waarbij er sprake is van toegang tot Microdatabestanden is het uitgangspunt dat dit via een Remote Access verbinding gebeurt.

Artikel 8 Algemene uitgangspunten bij gezamenlijk onderzoek door RIVM en CBS

1. Een gezamenlijk onderzoek gaat niet eerder van start dan nadat de Projectleiders van Partijen een akkoord op het projectvoorstel en onderzoeksdesign hebben gegeven.
2. Partijen dragen bij een gezamenlijk onderzoek de eigen kosten en zorgen zelf dat inspanningen financieel gedekt zijn. Kosten voor het gebruik op Remote Access worden aan RIVM doorberekend.
3. Bij elk gezamenlijk onderzoek wordt door Partijen een publicatieschema opgesteld dat als bijlage aan de Projectovereenkomst wordt toegevoegd.
4. Het CBS onderschrijft de Europese Praktijkcode (European Statistics Code of Practice) voor statistische autoriteiten en brengt deze in de praktijk. Daarin geldt onder meer het principe dat statistische informatie waarbij het CBS is betrokken, voor iedereen gelijktijdig beschikbaar moet komen.
5. Op basis van de definitieve databestanden zullen ook Microdatabestanden samengesteld worden. Per bestand zal in de Projectovereenkomst een afspraak worden gemaakt of en, zo ja, hoe en wanneer het bestand in de Remote Access-omgeving zal worden geplaatst.
6. Partijen hechten beide aan het ruim verspreiden van onderzoeksresultaten van de gezamenlijke onderzoeken. Dit vertaalt zich in het actief aanbieden van onderzoeksresultaten in (gezamenlijke) publicaties en het benoemen van de samenwerking bij het betreffende onderzoek tussen Partijen in publicaties.
7. Op het uitvoeren van gezamenlijk onderzoek en zelfstandig onderzoek door RIVM op Remote Access is de CBS publicatieplicht van toepassing. In onderling overleg wordt afgestemd op welke wijze resultaten worden gecommuniceerd.
8. Indien het RIVM en het CBS gezamenlijk een onderzoek uitvoeren waarbij beide partijen het doel van en de middelen voor (de verwerking van persoonsgegevens in) het onderzoek bepalen, wordt aan de Projectovereenkomst een overeenkomst toegevoegd als bedoeld in artikel 26 Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Artikel 9 Samenwerking RIVM en CBS bij publicatie

1. Binnen de Projectovereenkomst ten behoeve van een publicatie betreffende het Project spreken de beide Partijen, naast de in bijlage 1 genoemde onderwerpen, in ieder geval de volgende onderwerpen voor het publicatieschema af:
 - a. de verantwoordelijkheid voor de regie op de totstandkoming van de publicatie;
 - b. de globale inhoud van de publicatie en de verantwoordelijkheid per onderdeel;
 - c. hoe invulling wordt gegeven aan de mogelijkheid tot het doen van wijzigingsvoorstellen op onderdelen geschreven door de andere Partij;
 - d. welke Partij verantwoordelijk is voor de eindredactie;
 - e. welke Partij verantwoordelijk is voor het eventuele drukwerk;
 - f. hoe de kosten onderling worden verdeeld;
 - g. waar mogelijk en wenselijk te overleggen over andere publicaties;

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

- h. hoe het woordvoerderschap onderling wordt geregeld.
2. Het CBS doet geen zelfstandige politieke dan wel beleidsuitspraken in publicaties. Gezamenlijke publicatie vindt pas plaats na gezamenlijk overleg en instemming.
 3. Ten minste drie maanden voor de publicatiedatum komen de aangewezen projectleiders en de daartoe bevoegde vertegenwoordigers van de communicatieafdelingen bijeen om een plan van aanpak op te stellen voor wat betreft de publiciteit.
 4. Partijen vermelden in publicaties de bron van de gegevens. RIVM dan wel CBS melden in voorkomende gevallen dat publicaties (mede) tot stand konden komen in samenwerking met de andere Partij.
 5. De projectleiders van beide Partijen en de daartoe bevoegde vertegenwoordigers van de communicatieafdelingen maken elkaar tijdig attent op het actief benaderen van de media over een onderwerp dat de andere Partij direct aangaat. In de Projectovereenkomst kan de benadering van de media nader worden uitgewerkt.
 6. Partijen geven elkaar, in het kader van gezamenlijk onderzoek, een volledige planning van alle voornemens tot publicatie en openbaarmaking.
 7. Partijen zijn gerechtigd een op grond van deze raamovereenkomst of een Projectovereenkomst verkregen product van de andere Partij naar eigen behoefte te gebruiken en te vermenigvuldigen met uitzondering van Microdatabestanden en persoonsgegevens.

Artikel 10 Algemene uitgangspunten bij aanvullende statistische dienstverlening door het CBS aan het RIVM

1. Het CBS kan diensten uitvoeren voor het RIVM. Deze diensten dienen binnen het CBS- werkprogramma of in het verlengde van het CBS-werkprogramma te liggen. Dit is het geval bij werkzaamheden die het RIVM uitvoert in het kader van het eigen werkprogramma, tenzij bij nadere toetsing door het CBS blijkt dat dit niet zo is ("ja, tenzij").
2. CBS zal binnen twee weken na ontvangst van een aanvraag toetsen of deze in voldoende mate binnen het CBS-werkprogramma ligt of in het verlengde daarvan en toetsen of het aan de CBS-regelgeving voldoet. Indien het CBS niet binnen deze termijn uitsluitel kan geven, dan wordt dit met redenen omkleed aan het RIVM gemeld en wordt een nieuwe termijn afgesproken.
3. Om te kunnen vaststellen of een verzoek van het RIVM voor nieuw onderzoek voor CBS uitvoerbaar is, wordt verder getoetst aan de hand van de volgende criteria:
 - a. Het verzoek valt binnen artikel 3 CBS-wet;
 - b. Het verzoek valt binnen artikel 15 CBS-wet of ligt in het verlengde daarvan;
 - c. Het verzoek is praktisch uitvoerbaar voor het CBS gelet op de benodigde capaciteit voor ontwikkeling en uitvoering.
4. Het CBS is verantwoordelijk voor de methodiek, voortgang en kwaliteit van de werkzaamheden.
5. Indien tijdens een Project blijkt dat omstandigheden de afgesproken uitvoering belemmeren of dreigen te belemmeren dan wel bij een van de Partijen gerede twijfel bestaat aan het in redelijkheid te verwachten kwalitatieve resultaat binnen de overeengekomen levertijd en kwaliteitseisen, is de betreffende Partij verplicht de wederpartij hiervan tijdig binnen het Projectleidersoverleg in kennis te stellen.
6. Het CBS houdt projectdocumentatie bij. Na oplevering van een Product verstrekt CBS binnen zes maanden de projectdocumentatie aan het RIVM. De projectdocumentatie bestaat ten minste uit de beschrijving van de gebruikte bestanden, uitgevoerde werkzaamheden en een verslag van de uitgevoerde controles en correcties.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

7. Het RIVM heeft als opdrachtgever het recht zelfstandig en zonder vooraankondiging bij het CBS onderzoeksresultaten te publiceren.
8. Op onderzoek dat door het CBS wordt uitgevoerd is een publicatieplicht van toepassing. Resultaten worden zo snel mogelijk na oplevering van de resultaten gepubliceerd.

Artikel 11 Gegevensbescherming

1. Partijen nemen de wettelijke bepalingen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer volledig in acht. Dit houdt ten minste het navolgende in:
 - a. Door Partijen van elkaar verkregen gegevens worden slechts zodanig openbaar gemaakt dat daaraan geen herkenbare gegevens over afzonderlijke personen, huishoudens, ondernemingen of instellingen kunnen worden ontleend, tenzij, ingeval het gegevens met betrekking tot een onderneming of instelling betreft, er een gegronde reden is om aan te nemen dat bij de betrokken onderneming of instelling geen bedenkingen bestaan tegen de openbaarmaking.
 - b. Voor zowel RIVM als het CBS geldt dat slechts die medewerkers de Microdatabestanden kunnen verwerken die krachtens hun functie en/of taak toegang tot die Microdatabestanden dienen te hebben.
 - c. Partijen zorgen ervoor dat er voldoende technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen worden getroffen om de gegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking.

Artikel 12 Vergoeding

1. Voor het gebruik van de Remote Access-omgeving, waaronder begrepen de daarbinnen beschikbare informatie, brengt het CBS elk kwartaal een vergoeding in rekening. Afspraken hierover worden per Remote Access project vastgelegd in een projectovereenkomst
2. Het CBS zal de kosten voor het gebruik van Remote Access bij het RIVM in rekening brengen. Over de vergoeding en verdeling van kosten verband houdend met een gezamenlijk onderzoek worden in de Projectovereenkomst nadere afspraken gemaakt, behoudens artikel 8 lid 2 van de Raamovereenkomst.
3. Door betaling van de vergoeding is het RIVM gerechtigd de verkregen informatie ook in de toekomst om niet te kunnen blijven (her)gebruiken.
4. Indien het RIVM een project wil heropenen, dan zullen conform de voorwaarden zoals vermeld in de dienstencatalogus van het CBS kosten in rekening worden gebracht.

Artikel 13 Kennisdeling

1. De Projectleiders gaan aan de hand van de ophanden zijnde publicaties en relevante onderwerpen regelmatig binnen de eigen organisatie na of er aanleiding is voor presentaties, brainstormsessies of trainingen van de ene Partij aan de andere.
2. Regelmatig informeren de Contactpersonen elkaar of er vanuit de eigen organisatie behoefte is voor stages en detacheringen bij de andere Partij.
3. De Partijen stellen elkaar via de Contactpersonen op de hoogte van alle nieuwe (beleids-) ontwikkelingen die consequenties kunnen hebben voor het uitvoeren van de taken van de andere partij.
4. Beide Partijen streven ernaar nieuwe projecten zo vroeg mogelijk te signaleren, en informeren de andere Partij over mogelijke nieuwe projecten. Deze verantwoordelijkheid ligt in eerste instantie bij de Contactpersonen, die hierbij waar nodig input krijgen van deskundigen en leidinggevenden.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Artikel 14 Geheimhouding

Partijen zullen informatie met betrekking tot gegevens over elkaars organisatie en informatie die zij van elkaar verkrijgen in het kader van de uitvoering van de Raamovereenkomst en Projecten en waarvan zij het vertrouwelijke karakter kennen of redelijkerwijs kunnen vermoeden, niet aan derden openbaren onverminderd het bepaalde in de Wet openbaarheid van bestuur.

Artikel 15 Inwerkingtreding, duur en opzegging

1. De Raamovereenkomst treedt in werking op de dag van ondertekening door Partijen.
2. De Raamovereenkomst wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
3. Elke Partij kan de Raamovereenkomst met inachtneming van een opzeggingstermijn van drie maanden eenzijdig schriftelijk opzeggen. De opzegging moet de reden van de opzegging vermelden.
4. Indien de Raamovereenkomst wordt opgezegd worden de lopende Projecten conform de afspraken in de Dienstverleningsovereenkomsten afgewikkeld.

Artikel 16 Geschillen

1. Partijen zullen aan de Raamovereenkomst en de Dienstverleningsovereenkomsten op een correcte en loyale wijze uitvoering geven. Indien tussen Partijen een geschil ontstaat geldt de volgende procedure:
 - a. Degene die meent dat er een geschil bestaat, meldt dit onverwijld via de Contactpersoon aan de andere Partij;
 - b. Partijen treden dan per ommekeer in overleg en spannen zich in om te komen tot een minnelijke oplossing van het desbetreffende geschil;
 - c. Indien Partijen geen minnelijke oplossing treffen, wordt een directeuren-overleg georganiseerd.

Artikel 17 Wijziging

1. Indien één van de Partijen wijzigingen wil doorvoeren in de Raamovereenkomst zullen Partijen over (de noodzaak van) de wijziging in overleg treden.
2. De Partijen treden in overleg binnen 2 maanden nadat een Partij de wens daartoe aan de andere Partij schriftelijk heeft medegedeeld. Wijzigingsvoorstellen worden besproken in het Contactpersonen.
3. De overeengekomen wijzigingen zullen schriftelijk worden vastgelegd en door Partijen ondertekend. De wijzigingen worden met een addendum aan de Raamovereenkomst toegevoegd.

Artikel 18 Overige bepalingen

Indien van toepassing maken de Bijlagen integraal onderdeel uit van de Raamovereenkomst. Voor zover deze documenten met elkaar in tegenspraak zijn, prevaleert het eerder genoemde document boven het later genoemde:

1. dit document;
2. de ARVODI-2018, met uitzondering van artikelen 14, 24 en 26. In plaats van artikel 14 ARVODI (AVG) geldt voor het CBS als opdrachtnemer het bepaalde in Hoofdstuk 5 (Artikelen 33 tot en met 38d) van de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek. In afwijking van art. 24 ARVODI geldt dat het RIVM en het CBS gezamenlijk eigenaar zijn van de intellectuele eigendomsrechten **van nieuw intellectueel eigendom dat een direct resultaat is uit deze Samenwerking/dit Project** en dat partijen elkaar over en weer voor het gedeelte waarvan zij geen eigenaar zijn, aan de wederpartij om niet een wereldwijde, eeuwigdurende,

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

overdraagbare licentie om de resultaten te gebruiken ten behoeve van hun publieke functies, met inbegrip van het recht om vrijelijk te publiceren over onderzoeken en onderzoekresultaten. De verzekeringsplicht als bedoeld art. 26 ARVODI is niet van toepassing voor het CBS als overheidsinstantie, maar het CBS draagt zijn eigen aansprakelijkheidsrisico's.

Aldus opgemaakt en in tweevoud ondertekend,

Voor het RIVM, namens [5.1.2e],

Signed by [5.1.2e]
Signed at: 2021-12-21 14:39:43 +01:00
Reason: Ik keur dit document goed

[5.1.2e]

[5.1.2e]

[5.1.2e]

Bilthoven

Datum: 21/12/21

Voor het CBS

[5.1.2e]

[5.1.2e]

[5.1.2e]

Den Haag

Datum: 15 december 2021

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bijlage 1 Inhoud Projectovereenkomst

Onderwerp	Uitleg
a. Naam van het project	RIVM-onderzoek determinanten vaccinatiegraad Covid-19
b. Achtergrond en overwegingen	<p>Op dit moment is er nog onvoldoende inzicht in de kwantitatieve determinanten van de vaccinatiegraad, zodat we ook niet goed weten welke groepen een groter risico vormen voor de publieke gezondheid op de korte termijn en nadat de massa vaccinatiecampagnes voorbij zijn.</p> <p>Daarvoor zijn statistieken nodig die nu nog niet bestaan. CBS en RIVM werken hiervoor in de RA-omgeving samen, met als resultaat nieuwe openbare statistieken met een duiding van de context door het RIVM ter voorkoming van misinterpretatie.</p> <p>Voor besluiten over strategische aanpak van de bestrijding is dit noodzakelijke informatie en kunnen meer gerichte maatregelen worden genomen om de vaccinatiegraad te verhogen door bijvoorbeeld voorlichtingscampagnes te organiseren bij groepen waar de vaccinatiegraad laag is.</p>
c. Doel van het project en specificatie producten	<p>In kaart brengen van determinanten die verschillen in vaccinatiegraad van COVID-19 vaccinatie tussen bevolkingsgroepen in Nederland kunnen verklaren. Determinanten die onderzocht zullen worden zijn onder andere: sociaaleconomische status en omgevingskarakteristieken. Wanneer SARS-CoV-2 testdata van de GGD door het CBS ook gekoppeld worden aan de vaccinatiedata, kan ook het doormaken van COVID-19 als determinant voor vaccinatie onderzocht worden. Verdergaande informatie over de relatie tussen bovengenoemde determinanten en de vaccinatiegraad draagt bij aan het invoeren van gerichte maatregelen ter bestrijding van de COVID-19 pandemie in Nederland. Voor een specificatie van de te leveren variabelen wordt verwezen naar de beschrijving van de onderzoeksopzet.</p>

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

d. Onderzoeksdesign	Het onderzoek betreft een onderzoek van de gehele Nederlandse populatie zoals opgenomen in het BRP. De benodigde data zijn bij verschillende instanties opgeslagen. Door middel van individuele koppeling van de vaccinatiegegevens uit CIMS, CBS microdata, en testuitslagen uit CoronIT, zal met behulp van beschrijvende statistiek en regressiemodellen de associatie tussen determinanten zoals hierboven benoemd en COVID-19 vaccinatiestatus worden onderzocht. Voor gegevens die op een geaggregeerd niveau beschikbaar zijn of steekproefsgewijs verzameld zijn (b.v. middels een enquête), zullen de data met behulp van multilevel technieken worden geanalyseerd. Op deze manier wordt meer inzicht verkregen in determinanten voor vaccinatieopkomst.
e. Samenwerking bij het onderzoek	Het RIVM zal in nauwe samenwerking met CBS statistische analyses en onderzoek doen op de vaccinatiedata in combinatie met CBS microdata. Zowel onderzoekers van het RIVM als van het CBS zullen hierbij betrokken zijn.
f. Duur van de Projectovereenkomst	1/12/2021 – 31/12/2022
g. Planning en levertijd	De analyses zullen minimaal 1x per maand tot eind 2022 en zoveel langer als nodig is (evt. met aangepaste frequentie) worden herhaald met de meest recente vaccinatiedata zodat effecten van interventies op de vaccinatiegraad kunnen worden gemonitord naar actualiteit.
h. Te verwerken data	<p>RIVM levert vaccinatiedata aan zoals dat in CIMS beschikbaar is en CBS verstrekt onder andere, maar niet beperkt tot, sociale stratificatiedata. De verdere uitwerking hiervan is te lezen in het onderzoeksvoorstel.</p> <p>Deze data brengen partijen onder in de RA-omgeving van het CBS. Conform de Raamovereenkomst ligt de zeggenschap over de vaccinatiedata ingebracht door het RIVM bij het RIVM.</p> <p>De frequentie van de dataverlevering vindt maandelijks plaats. Het moment wordt nog nader afgestemd tussen RIVM en CBS.</p>

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

i. Kwaliteitseisen	<p>Bij de uitvoering van een gezamenlijk project zijn alle partijen verantwoordelijk voor de juistheid van de rapportages en de daarbij horende inzichten en conclusies. Deze zijn verwoord in een gezamenlijke rapportage en een gezamenlijke publicatie.</p> <p>De CBS voorwaarden ter voorkoming van onthulling van natuurlijke personen, huishoudens en instellingen in publicaties van resultaten worden aangehouden.</p>
j. Risico's en randvoorwaarden	<p>Een overzicht van risico's volgt wanneer de risicoanalyse is uitgevoerd en DPIA is opgeleverd.</p> <p>De data worden slechts gebruikt voor het project in kwestie. De data worden niet gebruikt voor andere doeleinden, tenzij na uitdrukkelijke toestemming van de bronhouder(s).</p>
k. Financiële vergoeding en facturering	<p>Voor kosten die het CBS maakt is tot 31/12/2022 155.123 euro begroot. Het gaat hierbij om 720 uur onderzoekerscapaciteit op schaal 11 (uurtarief 114 euro), 160 uur op schaal 12 en 80 uur op schaal 13 (uurtarief 161 euro). Daarnaast vallen ook de kosten voor het gebruik van de Remote Access omgeving hieronder. Hiervoor wordt een separate overeenkomst opgesteld².</p>
l. Auteursrechten en intellectuele eigendom	<p>De publicatie van openbare statistieken gaat onder gezamenlijke verantwoordelijkheid en naam. De daarbij behorende analyses, duiding en beleidsadviezen vallen onder de verantwoordelijkheid van het RIVM.</p> <p>De openbare statistieken worden in gezamenlijkheid samengesteld en gepubliceerd, inclusief de duiding van deze statistieken door het RIVM.</p>
m. Aanspreekpunten (Projectleiders)	<p style="text-align: center;">5.1.2e</p>
n. Publicatieschema (bijlage bij de Projectovereenkomst)	<p>In een bijlage bij de Projectovereenkomst worden per product de wijze en het tijdstip van publiceren</p>

² [Aanvraag \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl)

Rijksoverheid
Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

vastgelegd. Hierbij worden afspraken gemaakt over de onderwerpen genoemd in art. 6 lid 1.

Onderzoeksvoorstel

Monitoring determinanten COVID-19 vaccinatie: Koppeling CIMS en CBS data in de CBS Microdata-omgeving

Versiedatum: 28 okt 2021

Achtergrond

Op dit moment is er weinig bekend over verschillen in vaccinatiebereidheid onder verschillende bevolkingsgroepen. Wat er bekend is, is gebaseerd op kleine panels (bv onderzoek Amsterdam UMC met n=300), onderzoek naar gedrag (bv door de gedragsunit van het RIVM) en een eerste verkennende ecologische analyse door het RIVM (augustus 2021). Inzichten, omvang en kwantitatieve determinanten van de vaccinatiegraad zijn niet goed bekend, zodat we ook niet goed weten welke groepen een groter risico vormen voor de publieke gezondheid op dit moment en nadat de massa vaccinatiecampagnes voorbij zijn.

Een lage en heterogene vaccinatiegraad is zorgelijk in verband met het doel van groepsimmunitet te behalen om zo uitbraken van COVID-19 te voorkomen. Het is daarom essentieel om determinanten in kaart te brengen die groepen met een lage vaccinatiegraad kunnen identificeren. Onderzoek in het verleden in de context van vaccinatie liet zien dat clustering van een lage vaccinatiegraad bijvoorbeeld optreedt in bepaalde culturele/religieuze/politieke groepen in de samenleving. Inzicht in determinanten van vaccinatie is de basis voor interventies om de vaccinatiegraad te verhogen en verschillen in vaccinatiegraad tussen bevolkingsgroepen te verkleinen. Landelijke data zijn nodig omdat het om verschillende groepen verspreid over het land gaat en om inzicht te krijgen in ontwikkelingen over de tijd. Zowel op landelijk als lokaal niveau en ook vanuit de politiek is er veel vraag naar inzicht in ontwikkelingen in de vaccinatiegraad en de betekenis voor de bescherming tegen COVID-19. Door middel van het koppelen van de vaccinatiegegevens uit CIMS en data tav sociaaleconomische, omgeving- en huishoud-determinanten van het CBS wordt meer inzicht in determinanten voor vaccinatieopkomst verkregen en kunnen meer gerichte maatregelen worden genomen om de vaccinatiegraad te verhogen door bijvoorbeeld voorlichtingscampagnes te organiseren bij groepen waar de vaccinatiegraad laag is.

Informatiebehoefte

De informatiebehoefte voor de vaccinatiedatakoppeling is tweedelig. Zo is er behoefte aan monitoring (met als doel het bestrijden van de pandemie) en aan onderzoek (om kennis te vergaren) met hetzelfde uiteindelijke doel van de pandemiebestrijding is ook vanuit de Kamer duidelijk geworden dat er veel behoefte is aan duidelijkheid en informatievoorziening omtrent vaccineren. Momenteel is informatie over vaccinatieopkomst nog niet toereikend om vragen hieromtrent te kunnen beantwoorden. De koppeling van CIMS-data aan CBS-data geeft inzicht in de kenmerken welke geassocieerd worden met de vaccinatiegraad waardoor vaccinatiegraadmonitoring op basis van een completer beeld mogelijk wordt. Door de koppeling met CBS-data komt een bron beschikbaar waarbij zowel de vaccinatiegraad als de mogelijke determinanten van vaccinatiegraad op een specifiek moment als ook over de tijd te volgen zijn.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Doelstelling

In kaart brengen van determinanten die verschillen in vaccinatiegraad van COVID-19 vaccinatie tussen bevolkingsgroepen in Nederland kunnen verklaren. Determinanten die onderzocht zullen worden zijn onder andere: sociaaleconomische status en omgevingskarakteristieken. Wanneer SARS-CoV-2 testdata van de GGD door het CBS ook gekoppeld worden aan de vaccinatiedata, kan ook het doormaken van COVID-19 als determinant voor vaccinatie onderzocht worden. Verdergaande informatie over de relatie tussen bovengenoemde determinanten en de vaccinatiegraad draagt bij aan het invoeren van gerichte maatregelen ter bestrijding van de COVID-19 pandemie in Nederland.

Proces governance

- Het RIVM zal in nauwe samenwerking met CBS, statistische analyses en onderzoek doen op de vaccinatiedata in combinatie met CBS microdata. Het doel daarvan is patronen van de determinanten van vaccinaties in de samenleving en de economie te onderzoeken en informatie te geven waarmee gerichter beleid en handelingsperspectieven kunnen worden ontwikkeld.
- Op basis van signalen uit de samenleving, media, literatuur en op basis van internationale ontwikkelingen kunnen door overheidsinstanties en onderzoeksinstituten onderzoeksvragen worden ingediend bij de Commissie Vraagarticulatie. De prioritering van de onderzoeksvragen zal gezamenlijk worden bepaald in deze commissie, waarin zowel CBS, VWS als RIVM vertegenwoordigd zijn. Onafhankelijk hiervan kunnen RIVM en CBS onderzoeksvragen formuleren die door eigen onderzoekers in de RA omgeving zullen worden geanalyseerd, volgens afspraken tussen RIVM en CBS zoals vastgelegd in de projectovereenkomst tussen beide partijen.
- Op basis van de resultaten uit de quickscan, eventueel noodzakelijke risicoanalyse en DPIA zal door de Commissie Dataverzoeken uit CIMS een (juridische) toetsing worden uitgevoerd op het gebruik van de CIMS data voor de beschreven doeleinden. Deze commissie adviseert het hoofd DVP (eigenaar CIMS) over de te nemen beslissing.
- Hoofd DVP is lid van de Stuurgroep Registratie COVID-19 Vaccinatie van het RIVM. Gelet op de bijzondere aard van de onderzoeksvraag en uitvoering zal er door de Stuurgroep gezamenlijk een besluit worden genomen.

De data zullen voor het RIVM beschikbaar worden beschikbaar gesteld in een CBS remote access-omgeving.

Doelbinding

Het coördineren van de uitvoering, alsmede registratie, bewaking en evaluatie van het vaccinatieprogramma, waar het COVID-19 vaccin ook onder valt, vormt een belangrijk onderdeel van de taak van de Minister van VWS. Deze taak is belegd bij het RIVM, artikel 6b Wet publieke gezondheid jo. artikel 11, tweede lid, Besluit publieke gezondheid. Het CBS is zelfstandig verwerkingsverantwoordelijke voor de persoonsgegevens die het CBS ontvangt voor de uitvoering van haar wettelijke taak, volgend uit de CBS-wet. Omdat de verwerking van de gegevens met behulp van CBS microdata plaatsvindt in de RA-omgeving vormt ook in dit geval artikel 6(1)(e) AVG de grondslag voor de gegevensverwerking.

Het doel van de bovengenoemde koppeling voor monitoring en onderzoek naar determinanten van de vaccinatiegraad is in overeenstemming met beide doelen waarvoor de gegevens in CIMS en van het CBS worden verwerkt.

Indien mogelijk zullen ook de SARS-CoV-2 testdata van de GGD (verzameld in CoronIT) in de CBS-omgeving worden gekoppeld aan de CIMS-data om na te gaan of de mate van testen en/of testuitslagen invloed hebben

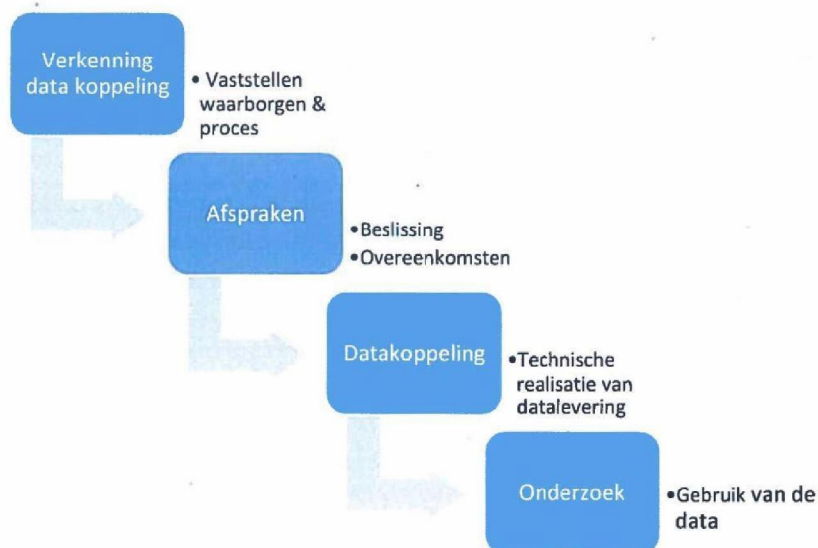

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

op de vaccinatiegraad. Er is reeds een gegevensuitwisseling tussen CoronIT SARS-CoV-2 testdata en het CBS tot stand gekomen. Aan deze gegevensuitwisseling is o.a. een DPIA traject vooraf gegaan. Grondslagen om data te verzamelen en verstrekken zijn getoetst. Het CBS is rechthebbende van de CoronIT data en is tevens gerechtigd de data te gebruiken en beschikbaar te stellen in het kader van zijn wettelijke taak.

Methode

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het onderzoek uitgevoerd zal worden en welke stappen voorafgaand gezet worden om te zorgen dat het onderzoek op basis van de gekoppelde data op een veilige en verantwoorde wijze plaats kan vinden. In Figuur 1 is een schematische weergave te vinden van dit proces. Het project start met de verkenning van de datakoppeling waarin de waarborgen/kaders worden bepaald en het proces wordt ingevuld. Vervolgens wordt overgegaan op besluitvorming en het sluiten van overeenkomsten tussen de betrokken partijen. In een derde fase gaan de partijen aan de slag om de datakoppeling technisch te realiseren. Om uiteindelijk het onderzoek op de gekoppelde data uit te kunnen voeren en antwoorden en inzicht te geven op de vragen rondom determinanten voor COVID-19 vaccinatieopkomst.

Figuur 1: schematische weergave proces

Vaststellen waarborgen en proces

Quickscan - Risico analyse

Allereerst wordt er een quickscan uitgevoerd op de koppeling van CIMS-data en CBS-data binnen de beveiligde CBS-omgeving. Tijdens en na het vaststellen van de waarborgen wordt in meer detail uitgewerkt hoe de koppeling te realiseren is, gegeven de gestelde en aanvullende waarborgen voor privacy en informatiebeveiliging binnen praktische haalbaarheid. Er zal een quickscan voor informatiebeveiliging worden uitgevoerd welke is gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit dient voor elk (informatie)systeem te worden gebruikt om onder andere het basisbeveiligingsniveau (BBN) en de Business

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Continuity Management (BCM) eisen vast te leggen. Ook wordt vanuit de quickscan BIO vastgesteld of een risicoanalyse moet worden uitgevoerd. Indien nodig, dan zal deze worden uitgevoerd.

DPIA

De DPIA wordt opgesteld door een onafhankelijke externe partij in opdracht van RIVM. De DPIA komt tot stand met juridische experts van het RIVM (EPI, DVP) en CBS en experts met inhoudelijke kennis van CIMS of kennis van CBS-onderzoek. De resultaten uit de quickscan, evt aangevuld met de resultaten uit de risico-analyse, zullen hierbij worden meegenomen. De functionaris gegevensbescherming van VWS zal een advies in reactie op de DPIA uitbrengen.

Uit de DPIA en de quickscan, eventueel aangevuld met een risicoanalyse, zullen indien nodig extra waarborgen volgen ten aanzien van privacy en/of informatiebeveiliging om tot een veilige en verantwoorde datakoppeling te komen.

Afspraken

Na een positieve besluitvorming door de Stuurgroep Registratie COVID-19 Vaccinatie zullen de databestanden gekoppeld worden binnen de speciaal beveiligde Remote-Access (RA) omgeving van het CBS. Hiervoor wordt een leveringsovereenkomst opgesteld en aanvullende juridische- en overige contractuele afspraken op papier gezet, zodanig dat het proces tot realisatie van de datakoppeling volgens de vastgestelde waarborgen kan verlopen (zie vorige paragraaf hoe het proces en de waarborgen tot stand komen).

Data(koppeling)

Om de data te koppelen worden alle data gepseudonimiseerd in een beschermde omgeving van het CBS, door een speciaal ingericht en door de zogenoemde CBS-wet geautoriseerd team. Na pseudonimiseren is de data aan elkaar te koppelen door een unieke identificatiecode. Alleen geautoriseerde onderzoekers hebben toegang tot deze datasets en de data mag niet uit de beschermde omgeving worden gehaald. Alleen geaggregeerde data, waaruit geen persoon of vaccinfabrikant kan worden onthuld, mogen gepubliceerd worden en uit de CBS omgeving gehaald worden (zie Outputrichtlijnen (CBS-wet artikel 37)).

Onderzoek

Dit onderzoek betreft een onderzoek van de gehele Nederlandse populatie zoals opgenomen in het BRP. Een eerste selectie van variabelen die onderzocht zullen worden, is in Tabel 1 weergegeven.

Ten behoeve van de analyses worden bijzondere persoonsgegevens verwerkt. Dit betreft gegevens omtrent de vaccinatiestatus, land van herkomst, religie/levensbeschouwing, politieke voorkeur, gezondheid en vertrouwen in de overheid (zie Tabel 1). De verwerking is noodzakelijk voor redenen van zwaarwegend algemeen belang, te weten de pandemiebestrijding. De analyses zullen minimaal 1x per maand tot eind 2022 en zoveel langer als nodig is (evt. met aangepaste frequentie) worden herhaald met de meest recente vaccinatiegegevens zodat effecten van interventies op de vaccinatiegraad kunnen worden gemonitord naar actualiteit.

Tabel 1. Overzicht van de variabelen in het onderzoek

Partij	Categorie gegevens	Detail niveau	Typering persoonsgegevens
RIVM - CIMS	BSN	Individueel niveau	Wettelijk identificerend nummer
	Geslacht	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegeven
	Geboortejaar	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegeven
	Vaccinnaam	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegeven
	Vaccinatie datum(s)	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegeven
	Vaccinbatch	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegeven

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

	Toediener (GGD/HA/ZH)	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens
CBS	BSN	Individueel niveau	Wettelijk identificerend nummer
	Geboortedatum	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens
	Geslacht	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens
	Opleidingsniveau	<i>Vraag ligt bij CBS</i>	Gewoon persoonsgegevens
	Beroep	<i>Vraag ligt bij CBS</i>	Gewoon persoonsgegevens
	Urbanisatiegraad	Wijk niveau	Gewoon persoonsgegevens
	Huwelijkse status	Ouder niveau	Gewoon persoonsgegevens
	Gezinssamenstelling	Huishoudensniveau	Gewoon persoonsgegevens
	Woonlocatie	Huishoudensniveau	Gewoon persoonsgegevens
	Zwangerschap	Perined	Bijzonder persoonsgegevens
	Sociaal economische status (SES)	Huishoud/wijk niveau	Gewoon persoonsgegevens
	Land van herkomst	Ouder niveau	Bijzonder persoonsgegevens
	CoronIT: GGD testuitslagen	Individueel niveau	Bijzonder persoonsgegevens
	Religie/levensbeschouwing	<i>Vraag ligt bij CBS</i>	Bijzonder persoonsgegevens
Politieke voorkeur	Enquête niveau	Bijzonder persoonsgegevens	
Gezondheid/kwaliteit van leven	<i>Vraag ligt bij CBS</i>	Bijzonder persoonsgegevens	
Vertrouwen in overheid en wetenschap	<i>Vraag ligt bij CBS</i>	Bijzonder persoonsgegevens	
CBS-RDW	Mobiliteit (in bezit van rijbewijs, motorvoertuig, brommer)	<i>Individueel niveau?</i>	?
CBS-Belastingdienst	School/dagopvang	Kind niveau	Bijzonder persoonsgegevens
CBS-DUO	Identiteit school	School/dagopvang niveau	Gewoon persoonsgegevens
GGDGHOR	Vaccinatie locaties	Locatieniveau (PC6 en huisnummer)	Geen persoonsgegevens

Door middel van individuele koppeling tussen van de vaccinatiegegevens uit CIMS met de CBS-data, zal met behulp van beschrijvende statistiek en regressiemodellen de associatie tussen determinanten zoals hierboven benoemd en COVID-19 vaccinatiestatus worden onderzocht. De specifieke onderzoeksvragen staan beschreven in Tabel 2. Voor gegevens die op een geaggregeerd niveau beschikbaar zijn of steekproefsgewijs verzameld zijn (b.v. middels een enquête), zullen de data met behulp van multilevel technieken worden geanalyseerd. De resultaten kunnen worden gebruikt ter onderbouwing van o.a. (beleids)maatregelen in de bestrijding van de COVID-19 pandemie in Nederland. Zonder de bovengenoemde koppeling kunnen alleen analyses op ecologisch niveau worden gedaan wat resulteert in minder betrouwbare resultaten.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Tabel 2. Onderzoeksvraag per variabele (univariaat)

Geboortedatum	Heeft leeftijd en geslacht invloed op de vaccinatiegraad?
Geslacht	
Opleidingsniveau	Heeft opleidingsniveau en SES invloed op de vaccinatiegraad?
Sociaal economische status (SES)	
Beroep	Kunnen er beroepsgroepen worden geïdentificeerd waarbij de vaccinatiegraad achterblijft?
Urbanisatiegraad	Uit ecologische analyses blijkt dat er verschillen bestaan in vaccinatiegraad op wijkniveau in grotere steden. Kan dit beeld van de invloed van urbanisatiegraad landelijk worden bevestigd met kwantitatieve analyses op persoonsniveau?
Huwelijkse status	Heeft de woon- en leefsituatie invloed op de vaccinatiestatus?
Gezinsamenstelling	
Woonlocatie	
School/dagopvang	
Land van herkomst	Uit ecologische analyses blijkt dat een migratieachtergrond in Nederland een determinant is voor COVID-19 vaccinatie. Kan dit worden bevestigd met kwantitatieve analyses op persoonsniveau?
CoronIT: GGD testuitslagen	Heeft de mate van testen en/of testuitslagen invloed op de vaccinatiegraad?
Religie/levensbeschouwing	Heeft het aanhangen van een bepaalde religie/levensbeschouwing invloed op de vaccinatiegraad?
Identiteit school	
Politieke voorkeur	Heeft het hebben van een politieke voorkeur invloed op de vaccinatiegraad?
Gezondheid/kwaliteit van leven	Heeft gezondheid/kwaliteit van leven invloed op de vaccinatiegraad?
Vertrouwen in overheid en wetenschap	Heeft het al dan niet vertrouwen hebben in de overheid en wetenschap invloed op de vaccinatiegraad?
Mobiliteit (in bezit van rijbewijs, motorvoertuig, brommer)	Heeft de mobiliteit (met relatie de bereikbaarheid van de vaccinatielocatie) invloed op de vaccinatiegraad?
Vaccinatielocaties	Heeft de afstand tot de vaccinatielocatie invloed op de vaccinatiegraad?

Waarborgen informatiebeveiliging

De benodigde vaccinatiegegevens worden maandelijks uit CIMS getrokken en naar een zeer beveiligde, specialistische afdeling binnen het CBS gestuurd. Deze technische procedure is omschreven in het Technisch Ontwerp (zie Bijlage 1). Op deze afdeling van het CBS worden de bestanden onder andere 'verRIND'. Dit houdt in dat de data wordt versleuteld met een uniek RIN nummer, op basis van specifieke koppeldata zoals het BSN nummer. Het verrinnen gebeurt automatisch. Mochten er "missings" zijn, dan onderzoeken aangewezen, hiertoe bevoegde CBS medewerkers op basis van hun expertise of deze alsnog gekoppeld kunnen worden. Wanneer de data zijn versleuteld, wordt de gepseudonimiseerde data beschikbaar gesteld in de RA-omgeving.

De RA-omgeving bestaat al een langere tijd en is een instrument van het CBS om op een veilige manier met andere partijen onderzoek uit te kunnen voeren.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Waarborgen privacy

Resultaten mogen niet uit de RA-omgeving wanneer ze herleidbaar zijn naar personen, instellingen of bedrijven tenzij (vanwege zwaarwegend belang) het CBS participeert in het onderzoek en er vooraf toestemming is verkregen van, in dit geval, de fabrikanten van de vaccins. De data t.a.v. de vaccinatiegraad zullen echter op een geaggregeerd niveau worden gepubliceerd (gevaccineerd ja/nee). Indien nodig zal er toestemming aan de fabrikanten worden gevraagd voor publicatie op vaccinniveau. Participatie van het CBS zal nog nader worden uitgewerkt.

De gevaccineerde van wie gegevens in CIMS staan, hebben aan de instantie die het vaccin hebben toegediend toestemming gegeven hun vaccinatiegegevens door te geven aan het RIVM ten behoeve van de veiligheidsbewaking, de bestrijding van de epidemie en voor onderzoek naar de werkzaamheid van het vaccin. Bij de vraag naar toestemming is hierover informatie verstrekt. Er is een privacyverklaring opgesteld ([20210226 Privacyverklaring Covid-19 vaccinatie_final beveiligd2 \(4\).pdf](#)). Zodra het onderzoek start, zal er een bericht ter kennisgeving van dit onderzoek op zowel de website van het RIVM als het CBS worden geplaatst.

Bewaartermijnen

De gegevens met betrekking tot dit onderzoek zullen tot 15 jaar na afsluiting van het onderzoek worden bewaard, tenzij later blijkt dat de gegevens langer nodig zijn voor monitoringsdoeleinden.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bijlage 2 Projectovereenkomst Microdata Services onderzoek «CONTRACTNR»

Partijen:

1. Het Centraal Bureau voor de Statistiek, hierna te noemen "CBS", gevestigd te Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag Correspondentieadres Postbus 24500, 2490 HA Den Haag.

EN

2. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) gevestigd te Bilthoven, gevestigd aan de Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 te (3721 MA) Bilthoven, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door³ «CONTR_TEKENB» («CONTR_TEFUNCT»), hierna te noemen "Contractant".

Ten behoeve van het onderzoeksproject «TITEL» met ingangsdatum projectovereenkomst «START», einddatum projectovereenkomst «EIND» en contractnummer projectovereenkomst «CONTRACTNR»:

In aanmerking nemende dat:

- Contractant door middel van toestemming van de 5.1.2e voor de Statistiek, op grond van artikel 41 van de Wet op het Centraal bureau voor de statistiek (Stb. 2003, 516, verder te noemen CBS-wet,) gemachtigd is onderzoek te doen op microdata van CBS.
- Iedere onderzoeker gedurende de gehele periode dat hij of zij ten behoeve van dit onderzoeksproject werkzaamheden uitvoert, in dienst is bij een instelling die gemachtigd is onderzoek te doen op microdata van het CBS en deze werkzaamheden uitvoert onder verantwoordelijkheid van Contractant.

Komen als volgt overeen:

Artikel 1: Beschikbaarstelling en gebruik van bestanden

1. Contractant mag ten behoeve van het onderhavige onderzoek gebruik maken van de microbestanden van CBS en indien van toepassing aanvullende geprepareerde, gekoppelde en gedocumenteerde bestanden zoals gespecificeerd in de bijlage van dit contract. Voor bestanden waarbij in de bijlage expliciet is vermeld dat er toestemming nodig is van een derde partij geldt het voorbehoud dat Contractant pas daadwerkelijk toegang tot deze bestanden c.q. de output krijgt, als de toestemming is verleend door die derde partij. Deze instanties kunnen zelf ook kosten in rekening brengen voor het gebruik van de bestanden, in welk geval die kosten voor rekening van Contractant komen.
2. Microdata is van dusdanige kwaliteit dat het voor statistische doeleinden van CBS voldoet. Dat wil zeggen dat microdata niet volledig is gecontroleerd op fouten, onjuistheden en volledigheid, en derhalve onvolkomenheden kan bevatten. CBS is in dit soort gevallen niet aansprakelijk voor eventuele gevolgen.

³ Contactpersoon dient tekenbevoegd te zijn.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

3. Als CBS heeft ingestemd met het gebruik van door de Contractant aangeleverde microbestanden, dan worden deze aangeleverde microbestanden na twee jaar verwijderd of zoveel eerder als CBS en Contractant dit overeenkomen. Het versleutelde analysebestand wordt even lang als het projectarchief bewaard.
4. Indien Contractant eigen microbestanden aanlevert, verklaart Contractant dat de gegevens rechtmatig zijn verkregen en dat ook de verstrekking van de gegevens aan CBS voldoet aan de eisen van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de uitvoeringswet AVG. Voor zover het gaat om gezondheidsgegevens, moet de verkrijging en verstrekking (mede) aan de eisen van afdeling 7:5 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst, WGBO) voldoen. CBS kan hierover nadere informatie opvragen.
5. Contractant mag gedurende de looptijd van deze projectovereenkomst gebruik maken van de microdata faciliteiten die ter beschikking worden gesteld door CBS. Een volledige beschrijving van de faciliteiten is te vinden in de Dienstencatalogus Microdata Services van CBS, verder te noemen "Dienstencatalogus". Ook staat in die Dienstencatalogus nauwkeurig beschreven wat CBS van Contractant verwacht zodat de dienstverlening zo effectief en efficiënt mogelijk kan verlopen.

Artikel 2: Enkele belangrijke bepalingen bij de beschikbaarstelling van voorzieningen door CBS

1. CBS verleent onder de in deze overeenkomst aangegeven voorwaarden toegang tot microdata voor de daartoe geautoriseerde onderzoekers van Contractant. Indien Contractant een onderzoeker van een andere Contractant gebruik wil laten maken van de microbestanden die voor het onderhavige onderzoek worden gebruikt, ziet Contractant er op toe dat die onderzoeker zich houdt aan de in artikel 3, vijfde lid bedoelde regels. De onderzoekers krijgen voor de uitvoering van het onderzoeksproject een werkruimte tot hun beschikking op het beveiligde microdata netwerk van CBS.
2. Na afsluiting van het onderzoeksproject wordt de inhoud van de werkruimte nog 5 jaar bewaard door CBS. Alle bestanden worden in hun originele bestandsformaat bewaard. CBS is niet verantwoordelijk voor de leesbaarheid van deze bestanden als in de toekomst software of softwareversies wijzigen. Tegen vergoeding kan de inhoud van een werkruimte langer bewaard worden.
3. CBS is niet aansprakelijk indien de faciliteiten voor Contractant gedurende een bepaalde tijd niet beschikbaar zijn of niet goed functioneren, tenzij sprake is van opzet of grove schuld van CBS. Wanneer één van de faciliteiten onverhoopt langere tijd niet beschikbaar is, zal CBS contact opnemen met Contractant om in nader overleg tot een voor beide partijen bevredigende oplossing te komen.
4. CBS houdt een registratie bij van de gebruikers en hun gebruik van Microdata Services. Deze en andere persoonsinformatie die nodig is voor het gebruik van de Microdata Services wordt bewaard tot 5 jaar na beëindiging van het laatste onderzoeksproject van de gebruikers.
5. Bij nadering van de einddatum van het contract, ontvangt Contractant hierover een melding en het verzoek aan te geven of het contract verlengd of afgesloten moet worden. Zonder tegenbericht wordt het contract afgesloten. In onderling overleg kan de looptijd van het project in blokken van drie maanden verlengd worden.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Artikel 3: Geheimhouding

1. Microdata mogen op grond van de CBS-wet alleen worden gebruikt voor statistisch of wetenschappelijk onderzoek en analyses. Gebruik voor administratieve doeleinden, toezicht of handhaving en dergelijke ten aanzien van individuele personen, huishoudens, bedrijven of instellingen zijn uitdrukkelijk niet toegestaan.
2. Eveneens op grond van de CBS-wet mogen op generlei wijze gegevens die herleidbaar kunnen zijn tot individuele personen, huishoudens, ondernemingen of instellingen buiten de microdata omgeving van CBS worden gebracht. De onderzoeker van Contractant mag daarom de gegevens die op het scherm van de PC komen inzien, bewerken en bewaren in voornoemde werkruimte, maar die op geen enkele wijze overnemen of door een niet-bevoegd persoon laten inzien.
3. Onderzoeksresultaten worden in eerste instantie pas buiten de beveiligde netwerkomgeving aan onderzoekers ter beschikking gesteld nadat CBS die heeft gecontroleerd op onthullingsrisico ten aanzien van individuele personen, huishoudens, ondernemingen of instellingen. Onder bepaalde voorwaarden, zoals te lezen zijn in het document 'Aanbieden van output en andere export' op onze website (www.cbs.nl/microdata), kunnen onderzoeksresultaten aan de onderzoekers onder embargo ter beschikking worden gesteld voordat CBS die heeft gecontroleerd. Onderzoeksresultaten mogen in alle gevallen pas gepubliceerd worden nadat CBS heeft bevestigd dat deze geen onthullingsrisico bevatten. CBS stelt aan onderzoekers richtlijnen ter hand die hen in staat stellen dergelijke 'veilige' resultaten samen te stellen.
4. Contractant en CBS zorgen er bij het gebruik van microdata faciliteiten voor dat voldoende waarborgen worden geboden ten aanzien van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen om de microdata te beveiligen tegen onthullingsrisico, verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking.
5. CBS formuleert regels voor het gebruik van de Remote Access faciliteit. Elke onderzoeker tekent in een gebruikersverklaring dat hij/zij naar die regels zal handelen. Contractant ziet er op toe dat zijn onderzoekers zich houden aan die regels.
6. Elke onderzoeker dient een door hem of haar en zijn/haar leidinggevende ondertekende CBS geheimhoudingsverklaring te hebben ingediend bij CBS. Indien de onderzoeker verandert van werkgever, is onderzoeker alleen gerechtigd zijn onderzoek voort te zetten indien zijn nieuwe werkgever gemachtigd is voor toegang tot CBS microdata, en nadat er een nieuwe geheimhoudingsverklaring is ingediend mede ondertekend door de nieuwe werkgever.
7. Contractant (en/of opdrachtgever) publiceert zodanig dat daaraan geen herkenbare gegevens over een afzonderlijk persoon, huishouden, instelling of onderneming kunnen worden ontleend.
8. In geval van schending van de vertrouwelijkheid en geheimhouding kan CBS de overeenkomst met onmiddellijke ingang beëindigen. Aan schending kunnen verdere maatregelen verbonden zijn zoals te lezen is in het document 'Remote Access Maatregelenbeleid' op de website van CBS (www.cbs.nl/microdata). In het uiterste geval kan Contractant de toegang tot CBS microdata voor een door CBS te bepalen periode worden ontzegd.
9. Contractant wordt aansprakelijk gesteld voor alle voor CBS nadelige gevolgen als gevolg van schending van de geheimhouding.

Artikel 4: Publicatie door onderzoekers van Contractant

1. Contractant mag gebruik maken van uitkomsten ontleend aan de werkzaamheden op de door CBS ter beschikking gestelde microdata, mits de regels omtrent onthulling zoals gespecificeerd in de

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

geheimhoudingsverklaring(en) en de voorwaarden genoemd in Artikel 3 van deze overeenkomst volledig in acht worden genomen.

2. Contractant is ervoor verantwoordelijk dat de uitkomsten voor de openbaarheid gepubliceerd worden, ook indien de werkzaamheden zijn uitgevoerd in opdracht van een externe opdrachtgever.
3. Contractant stelt een exemplaar van alle publicaties resulterend uit werkzaamheden ten behoeve van het onderhavige onderzoek ter beschikking aan CBS, binnen vier weken na publicatie.
4. Contractant publiceert uitkomsten onder zijn eigen naam. Verwijzing naar CBS betreft uitsluitend het gebruik van de CBS microdata bestanden en de CBS faciliteiten, zoals vermeld in de richtlijnen voor bronvermelding die zijn opgenomen in de documentatie van de gebruikte bestanden.

Artikel 5: Overige voorwaarden

1. CBS dient een getekend exemplaar van deze projectovereenkomst in zijn bezit te hebben alvorens Contractant toegang krijgt tot de microdata.
2. De in de bijlage gespecificeerde bestanden mogen uitsluitend gebruikt worden ten behoeve van het genereren van onderzoeksresultaten die passen binnen de oorspronkelijke onderzoeksomschrijving van het project.
3. Contractant meldt elke wijziging die relevant is voor de voorwaarden die gelden om te werken met CBS microdata, direct aan CBS. Onderzoekers melden wijzigingen die van invloed zijn op de door hen ingediende geheimhoudingsverklaring (zoals verandering van werkgever) ook direct aan CBS.
4. De beschikbare software pakketten worden door CBS alleen technisch en niet inhoudelijk ondersteund.
5. Naast bovengenoemde voorwaarden gelden de bepalingen in de Dienstencatalogus. In gevallen waarin deze voorwaarden en de Dienstencatalogus niet voorzien, beslist de Directeur Beleidsstatistiek en Dataservices.

Artikel 6: Vergoeding en betalingsvoorwaarden

1. Contractant is verantwoordelijk voor tijdige betaling van alle kosten voortvloeiend uit deze projectovereenkomst, conform de tarieven in de Dienstencatalogus.
2. Gedurende de looptijd van het project stuurt CBS vier maal per jaar facturen naar het door Contractant opgegeven factuuradres onder vermelding van CBS contractnummer en het door Contractant opgegeven referentienummer. De in rekening te brengen kosten zijn gespecificeerd in de bijlage van deze overeenkomst.
3. De in de Dienstencatalogus genoemde prijzen gelden voor het lopende jaar. CBS behoudt zich het recht voor deze tarieven met ingang van een nieuw jaar te wijzigen.
4. Gedurende de looptijd van het project kunnen door Contractant aanvullende bestanden en diensten aan het project worden toegevoegd zoals vermeld in de Dienstencatalogus, waarna CBS de daar vermelde kosten in rekening brengt. Als Contractant niet vooraf om opgave van de kosten vraagt, wordt hij geacht met de aanvullende kosten zoals vermeld in de Dienstencatalogus in te stemmen.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

5. CBS behoudt zich het recht voor om, wanneer er geen gebruik is gemaakt van de voorzieningen of nooit daadwerkelijk is gestart met het onderzoek, de initiële kosten en eventuele abonnementskosten niettemin in rekening te brengen.

Contractant gaat akkoord met de in deze projectovereenkomst bedoelde kosten en voorwaarden. Contractant verklaart tevens dat de onderzoekers die werkzaamheden uitvoeren ten behoeve van dit project onder zijn verantwoordelijkheid vallen en volgens de in deze overeenkomst bedoelde voorwaarden gebruik zullen maken van de CBS faciliteiten.

Namens RIVM		Namens CBS	
Naam:	5.1.2e	Naam:	5.1.2e
Functie:		Functie:	
Plaats:	Bilthoven	Plaats:	Den Haag
Datum:	25-2-2022	Datum:	

Handtekeningen voor akkoord:

5.1.2e	
	(handtekening)

